Dominik Borowski, mgr
Uniwersytet Jagielloński
dominik-b-89@o2.pl

Czytają czy nie? O preferencjach czytelniczych krakowskich nastolatków

Do they read or not? *Reading preferences of Cracow teenagers*

Dominik Borowski – magister filologii polskiej i zarządzania, doktorant w Ośrodku Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jego zainteresowania badawcze obejmują najnowszą prozę, szczególnie skierowaną do młodzieży, czytelnictwo nastolatków i proces komunikacji międzyludzkiej.

Wybrane publikacje:

- *Podróż jako metafora doświadczania świata – wokół „Podróży Teo” C. Clément* [Travel as a metaphor for the experience of the world – around „Le Voyage de Théo”], 2012
- *O przyjaźni między mężczyznami w świetle powieści „Do następnych mistrzostw” Eshkol Nevo* [The friendship between men in the light of the novel „World Cup Wishes” of Eshkol Nevo], 2013
- *Narkotyczne uczty i ich konsekwencje na podstawie wybranych powieści młodzieżowych*, [Narcotic feasts and their consequences on the basis of selected youth novels, 2014
- *Wpływ reklamy na współczesną polską frazeologię na podstawie czasopisma „Polityka” (2010/2011) – zarys problematyki* [The impact of advertising on contemporary Polish phraseology based on the journal „Politics” (2010/2011) – an outline of the issues], 2014.

Dominik Borowski – MA in Polish studies and management, PhD student at the Centre for Research of Children and Youth Literature, Faculty of Polish Studies, Jagiellonian University in Cracow. His research interests include the latest prose, particularly aimed at young people, readership of teenagers and the process of interpersonal communication.

Wprowadzenie: o czytelnictwie współczesnych nastolatków

Celem autora artykułu jest przybliżenie charakterystyki preferencji czytelnich gimnazjalistów z Krakowa. Otwiera go przedstawienie najważniejszych tendencji w czytelnictwie młodzieży. Następnie omówiona została metodologia przeprowadzanych badań ze zwróceniem szczególnej uwagi na narzędzie badawcze, jakim była ankieta. Kolejną część stanowi prezentacja pozyskanych danych, którą zamykają sformułowane na ich podstawie wnioski.

Pojęciem czytelnictwa określa się *całokształt procesów społecznych i interakcji zachodzących między książką a czytelnikiem* (Tylicka B., Leszczyński G. 2002, s. 76). Znajduje się ono w polu zainteresowań różnych dyscyplin naukowych, jak chociażby bibliologii, socjologii, psychologii czy literaturoznawstwa. To też wyjaśnia zróżnicowanie zagadnień badawczych z nim związanych, które stają się przedmiotem naukowych rozważań. Z jednej strony badacze koncentrują się na ogólnej charakterystyce odbiorców tekstów piśmienniczych na tle całego społeczeństwa, z drugiej zaś – na analizie praktyk komunikacyjnych na linii czytelnik – książka (Kostecki J. 2011, s. 16-20).

Za szczególnie interesujące uznać należy czytelnictwo dzieci i młodzieży, ponieważ w dzisiejszych czasach coraz częściej mówi się o jego kryzysie. Na ten temat powstało kilka prac, które starały się przedstawić aktualne tendencje w czytaniu wskazanej grupy. Omawiano w nich m.in. zainteresowania lekturowe, przyczyny czytania, uwarunkowania społeczne komunikacji czytelniczej itp. Dla potrzeb niniejszej pracy przywołano wyłącznie wnioski dotyczące czytelnictwa gimnazjalistów.

Z wyników jednych z najbardziej aktualnych badań przeprowadzonych wśród elbląskich uczniów gimnazjum (Zasacka Z. 2010, s. 3) wynika, że tylko 28% respondentów deklaruje, że czytanie książek stanowi element ich życia codziennego. W tej grupie plasuje się więcej dziewcząt niż chłopców. Odwrotne proporcje zaobserwowano wśród gimnazjalistów, którzy nie biorą udziału w komunikacji czytelniczej (ich odsetek wynosi 12% wszystkich respondentów). Warto jeszcze zauważyć, że dość wysoki poziom osiągnął wskaźnik badanych, dla których czytanie książek wynikało z własnego wyboru – 65%. Aktywność czytelniczą można opisywać w również w świetle czynników społeczno-demograficznych, jak m.in. miejsce zamieszkania czy wykształcenie rodziców. Zaobserwowano, że czytają przede wszystkim dzieci, których opiekunowie posiadają dyplom studiów wyższych, a także te, które mieszkają w miastach (Tań 2011a, s. 16-17).

Dotychczasowe badania pozwalają stwierdzić, że o wyborze czytania jako formy spędzania czasu decyduje kilka przyczyn. Niewątpliwie spora grupa nastolatków sięga po książkę, gdyż chce dzięki niej uzyskać odpowiedzi na pytania egzystencjalne i dotyczące ich codzienności. Inni natomiast traktują lekturę jako

źródło wiedzy, które pozwala im rozwijać indywidualne zainteresowania. Wśród motywacji czytelniczej wskazuje się również wpływ rodziny, który przyczyniał się do poszerzenia zbioru czytanych tekstów o literaturę piękną czy książki popularnonaukowe (Tań 2007, s. 1-2). Należy w tym miejscu podkreślić jeszcze, że wielokrotnie czytanie bywa traktowane jako rozrywka (Skonieczna T. 2007, s. 15). Takie różnicowanie przyczyn podejmowania aktywności czytelniczej świadczy o heterogeniczności ról, jakie może pełnić lektura w życiu nastolatków. Potwierdzają to wyniki badań poświęconych m.in. wartościom, jakie młodzi ludzie przypisują książkom. Wskazują oni na wartości: hedonistyczne, etyczno-moralne i edukacyjno-poznawcze (Zasacka Z. 2011b, s. 168-169).

Najciekawsze jednak wydają się dane dotyczące preferencji czytelniczych nastolatków. Wedle badań przeprowadzonych przez Anitę Has-Tokarz (2006) największą popularnością cieszy się literatura podróźnicza i przygodowa. Młodzież dość często sięga po książki autorstwa Juliusza Verne, Daniela Defoe, Jacka Londona, Zbigniewa Nienackiego czy Hanny Ożogowskiej. Drugą grupę preferowanej literatury tworzą fantasy i horrory. Respondenci wielokrotnie wskazywali m.in. twórczość Johna R. R. Tolkiena (trylogia *Władca Pierścieni*) i Joanne K. Rowling (cykl o Harrym Potterze), a także Toma B. Stone'a (*Dom przy cmentarzu*, *Szkoła przy cmentarzu*), Meg Cabot (*Pośredniczka*), czy Gillian Cross (*Demoniczny Dyrektor*). Na trzecim miejscu uplasowała się literatura o tematyce sportowej. Wśród niej znalazły się biografie znanych sportowców oraz książki poświęcone poszczególnym sportom. Wyróżniono jeszcze grupę czytelników tekstów literackich o miłości. Badania pokazały, że chętnie czytane są chociażby następujące pozycje: *Pamiętnik księżniczki* Meg Cabot, *Mała księżniczka* Frances E. Burnett, *Jeźdźcy* Małgorzaty Musierowicz itp. W kręgu preferencji czytelniczych nastolatków znalazły się jeszcze lektury szkolne. Najczęściej wskazywano *W pustyni i w puszczy* Henryka Sienkiewicza, *Ten obcy* Ireny Jurgielewiczowej czy *Marcin Kozera* Marii Dąbrowskiej. Warto w tym miejscu podkreślić, że inne prowadzone badania przynoszą podobne rezultaty. Jednakże wskazują one jeszcze jedną grupę tekstów chętnie czytanych. Tworzą ją książki poświęcone tematyce obyczajowej, która wiąże się z codziennością i problemami ich odbiorców (Gajownik S. 2008). Zalicza się tutaj zazwyczaj literaturę o narkotykach (np. Barbara Rosiek *Pamiętnik narkomanki*) czy kłopotach rodzinnych (Heidi Hassenmüller *Dobranoc słonko*).

Czytelnictwo młodzieży staje się tematem wielu badań i prac naukowych, w których próbuje się je scharakteryzować. Przedmiotem zainteresowania jest zarówno wpływ czynników społeczno-demograficznych na czytanie książek przez młodych ludzi, jak i ich indywidualne preferencje lekturowe. Można przypuszczać, że wiele przemian pojawia się w drugim obszarze badań. W związku z tym w tym artykule omówione zostaną zainteresowania czytelnicze współczesnych nastolatków.

Metodologia badań

W badaniach udział wzięło 72 uczniów z losowo wybranych krakowskich szkół gimnazjalnych (Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 25, Gimnazjum nr 32). W grupie znalazło się 40 dziewcząt i 32 chłopców – co zobrazowano na wykresie 1. Byli to trzecioklasiści (15-16 lat), którzy mieli za sobą egzamin gimnazjalny i znajdowali się na etapie wyboru szkoły ponadgimnazjalnej. Badania przeprowadzono w maju 2014 r.

Wykres 1. Respondenci według płci

Źródło: oprac. własne, 10.06.2014.

Do badania preferencji czytelniczych krakowskich nastolatków wykorzystana została ankieta (zob. Załącznik). Składała się ona z ośmiu zapytań, wśród których znalazły się zarówno pytania otwarte, jak i zamknięte. Dzięki temu możliwe było pozyskanie danych ilościowych i jakościowych o aktualnych zainteresowaniach czytelniczych. Pierwsze pytanie miało na celu zgromadzenie informacji o dominujących formach spędzania wolnego czasu i miejscu czytania wśród nich. Kolejne pozwoliło ustalić poziom aktywności czytelniczej respondentów. Celem pytania trzeciego było zebranie danych o motywacji, jaka kieruje młodymi ludźmi, którzy poświęcają czas na czytanie. Następne miało charakter kontrolny. Zapytanie o tytuły i autorów trzech ostatnio przeczytanych książek dało możliwość częściowej weryfikacji podawanych wcześniej odpowiedzi, szczególnie dotyczących poziomu czytelniczego. Założono, że uczestnicy badania, którzy czytają dużo tekstów literackich, nie będą mieli problemu z ich przywołaniem. Celem kolejnych pytań było pozyskanie danych jakościowych o ulubionych książkach, autorach i tematyce, a także o pozycjach ocenianych przez respondentów negatywnie. Ogromne znaczenie miały tutaj uzasadnienia podawanych odpowiedzi, które z jednej strony

świadczyły o znajomości poszczególnych książek, jak i o gustach gimnazjalistów. Ankietę zamykała metryczka, której zadanie stanowiło pozyskanie danych socjo-demograficznych o badanej populacji. Dzięki temu możliwe było wskazanie zależności pomiędzy wybranymi kategoriami a aktywnością czytelnictwem.

Preferencje czytelnictwa nastolatków na przykładzie gimnazjalistów z Krakowa

Badani gimnazjaliści wykazują zróżnicowane sposoby spędzania wolnego czasu. Najczęściej wskazywanym zajęciem jest słuchanie muzyki, co podało aż 83,3% respondentów. Dużym zainteresowaniem cieszą się również: korzystanie z komputera (81,9%), spotkania ze znajomymi (79,2%) i uprawianie sportu (58,3%). Czytanie książek znajduje się dopiero na piątym miejscu, ponieważ jako zajęcie w wolnym czasie wskazało je 52,8% gimnazjalistów. W tej grupie dominują dziewczęta – 62,48%. Można zatem stwierdzić, że ta czynność uznawana niejednokrotnie za elitarną osiągnęła wysoki wynik. Świadczy to o istnieniu grupy, dla której czytanie stanowi istotny element życia codziennego. Nieco niższy wynik uzyskało oglądanie telewizji, które wskazało 38,9% badanych. W odpowiedziach pojawiło się jeszcze wiele indywidualnych odpowiedzi, które odzwierciedlają osobiste zainteresowania respondentów. Wśród wymienianych zajęć znalazły się m.in. rysowanie (4,2%), gotowanie (2,8%), własna twórczość literacka (2,8%), imprezowanie (1,4%), modelarstwo (1,4%), czy zajmowanie się zwierzętami (1,4%). Należy w tym miejscu podkreślić, że nie zauważono żadnej zależności pomiędzy sposobem spędzania wolnego czasu a wykształceniem rodziców czy dochodem rodziny.

W miarę wysoki wynik czytania na tle alternatywnych form spędzania wolnego czasu tłumaczy dane dotyczące aktywności czytelnictwa. Jest on mierzony na podstawie liczby książek przeczytanych w ciągu jednego roku. W świetle przeprowadzonych badań aż 93,1% respondentów podejmuje się aktywności czytelnictwa, a tylko 6,9% w ogóle nie czyta. Trzeba tutaj zauważyć, że odsetek nieczytających stanowią wyłącznie chłopcy, których chociażby jedno z rodziców ma wyższe wykształcenie. W grupie, która podejmuje się czytania, 40,3% osób swoją aktywność czytelnictwem zakwalifikowało w przedziale od 2 do 5 tekstów rocznie. 26,4% respondentów przyznało, że czyta powyżej 13 książek w ciągu roku. Co ciekawe, występuje znacząca dysproporcja pomiędzy dziewczętami i chłopcami, która kształtuje się następująco: 89% – 11%. Intensywność czytania w przedziale od 6 do 12 tekstów zadeklarowało 23,6% badanych. Niniejsze dane zaprezentowano na wykresie 2. Niewątpliwie poziom czytelnictwa respondentów jest dość wysoki. Taki wynik może tłumaczyć fakt, że w dużej mierze czytanie książek wynika ze szkolnego obowiązku. Poza tym istnieje grupa czytelników podejmujących się lektury z własnej woli, co znacząco wyjaśnia wysokie wartości intensywności czytelnictwa.

Wykres 2. Aktywność czytelnicza gimnazjalistów mierzona liczbą przeczytanych książek w ciągu roku

Źródło: oprac. własne, 10.06.2014.

W tym miejscu warto przyjrzeć się motywacji, jaka kieruje badanymi nastolatkami, którzy poświęcają czas na czytanie książek. Przede wszystkim lektura stanowi dla nich formę rozrywki, co potwierdziło 63,9% respondentów. Można zatem wnioskować, że młodzi ludzie nastawieni są na zaspokajanie potrzeb ludycznych, co sprowadza ich zainteresowania czytelnicze do literatury popularnej. Około 1/3 badanych (31,9%) czytanie książek traktuje jako źródło zdobywania wiedzy z różnych dziedzin. Lektura pełni w tym przypadku funkcję użytkową, ma bowiem dostarczyć poszukiwanych przez odbiorcę informacji. Podobną wartość (27,8%) uzyskało podejmowanie aktywności czytelniczej z powodu szkolnego obowiązku. W związku z tym przypuszczać można, że pozostali gimnazjaliści podejmują się czytania z własnej chęci i robią to dla przyjemności. Poza tym mają oni świadomość miejsca, jakie książka zajmuje w kulturze. Potwierdzają to wszystko indywidualne motywy czytelnicze wskazywane przez nastolatków. Wśród nich znajdują się chociażby następujące: czytanie pozwala zapomnieć o problemach, poszerza zasób słownictwa, pomaga się odprężyć, książki rozwijają zainteresowania, są dziedzictwem narodowym, stanowią temat do rozmów.

Niewątpliwie motywacja czytelnicza sugeruje obszary literatury, których lekturę podejmuje się badana populacja. Znajduje to odzwierciedlenie w liście ulubionych książek krakowskich nastolatków (Tabela 1). Dominują tutaj przede wszystkim teksty zaliczane do literatury popularnej, choć pojawiają się też sporadycznie utwory z klasyki literackiej, będące niekiedy lekturami szkolnymi. Interesujące wydają się uzasadnienia podania konkretnych pozycji. Trzeba w tym miejscu zauważyć, że swoimi opiniami najchętniej dzieliły się dziewczęta, chłopcy zaś podawali wyłącznie tytuły i autorów bez żadnego komentarza.

Przedstawione zostaną uzasadnienia wybranych pozycji spośród tych, które były najczęściej wskazywane. *Harry Potter* J. K. Rowling cieszy się zainteresowaniem ze względu na interesującą fabułę i bohaterów, a także styl pisarski. Warto przywołać tutaj dwie rozbudowane opinie respondentów: *W tej książce czytamy o przyjaźni, lojalności, poświęceniu, prawdziwej miłości, stracie bliskich – ważne wartości i bo zawsze chciałam żyć w świecie magii, najbardziej podobają mi się latające przedmioty*. Z jednej strony czytelnicy zwracają uwagę na walory formalne i problematykę, z drugiej zaś – w książce poszukują spełnienia własnych potrzeb. Zupełnie inaczej komentowany jest wybór *Igrzysk śmierci* S. Collins. Badani podają zazwyczaj przymiotniki określające ich zdaniem tę powieść: *genialna, świetna powieść postapokaliptyczna, niezwykła* itp. Na uwagę zasługują jeszcze uzasadnienia dotyczące wyboru tekstów literackich należących do lektur szkolnych. Przykładem może być tutaj chociażby *Mały książę* A. de Sainta-Exupéry’ego, którego jeden z badanych szesnastolatek komentuje następująco: *ładny morał, ładnie napisana*. Istotną wartość ma zatem problematyka baśni i prawdopodobnie jej styl. Oprócz wyszczególnionych pozycji respondenci wskazali jeszcze 143 tytuły ulubionych książek. W większości były to pojedyncze głosy, co świadczy o bardzo zróżnicowanym czytelnictwie krakowskich nastolatek. Można jednak wskazać pewną prawidłowość pomiędzy wskazywanym gatunkiem a płcią badanego. I tak dziewczęta najchętniej czytają romanse, a chłopcy przede wszystkim utwory fantastyczne.

Tabela 1. Książki wskazywane przez gimnazjalistów jako ulubione

Tytuł i autor utworu	Liczba respondentów	Procent respondentów
<i>Harry Potter</i> – Joanne K. Rowling	15	20,8%
<i>Igrzyska śmierci</i> – Suzanne Collins	9	12,5%
<i>Gra o tron</i> – George R. R. Martin	5	6,9%
<i>Niezdolna</i> – Veronica Roth	4	5,6%
seria <i>Pretty Little Liars</i> – Sara Shepard	4	5,6%
<i>Zwiadowcy</i> – John Flanagan	4	5,6%
<i>Kamienie na szaniec</i> – Aleksander Kamiński	3	4,2%
<i>Mały Książę</i> – Antoine de Saint-Exupéry	3	4,2%
<i>Metro 2033</i> – Dmitry Glukhovsky	3	4,2%
<i>Miasto kości</i> – Cassandra Clare	3	4,2%
<i>Romeo i Julia</i> – Wiliam Szekspir	3	4,2%
seria <i>CHERUB</i> – Robert Muchamore	3	4,2%
<i>Trzy metry nad niebem</i> – Federico Moccia	3	4,2%
<i>Wiedźmin</i> – Andrzej Sapkowski	3	4,2%

Źródło: oprac. własne, 10.06.2014.

Wśród ulubionych autorów podawanych najczęściej znaleźli się: J. K. Rowling (19,4%), G. R. R. Martin (8,3%), N. Sparks (8,3%), S. Collins (6,9%) i S. King (6,9%). Pokazuje to, że preferowani są twórcy obcojęzyczni. Najprawdopodobniej wynika to z dominacji kulturowej języka angielskiego na świecie. Na uwagę zasługuje jeszcze fakt, że aż 30,6% respondentów stwierdziło, że nie ma ulubionych autorów. Taka odpowiedź może świadczyć o nieprzywiązywaniu uwagi do nazwiska twórcy i zainteresowaniem się wyłącznie treścią książki.

Przedstawione dotychczas wyniki potwierdzają zgromadzone dane dotyczące tematyki, która interesuje badanych (Wykres 3). Dominują tutaj dwa obszary tematyczne: literatura fantastyczna (fantasy, science fiction) i literatura kryminalna. Każdy z nich wskazało po 30,56% badanych nastolatków. Co ciekawe, fantastyka podoba się takiej samej liczbie chłopców, jak i dziewcząt. Zupełnie inaczej układają się proporcje w przypadku literatury kryminalnej, przybierając odpowiednio następujące wartości 14% – 86%. Na drugim miejscu plasuje się tematyka przygodowa, którą wskazało 15,3% badanych gimnazjalistów. Dalej znalazła się literatura poświęcona problematyce obyczajowej, w szczególności sprawom dotyczącym nastolatków. Zainteresowanie tą tematyką zadeklarowało 12,5% respondentów, wśród których dominowały dziewczęta. Warto jeszcze zauważyć, że popularnością cieszy się literatura romansowa. Wybrało ją 9,7% badanych, którymi były wyłącznie dziewczęta. Sporadycznie wymieniano ponadto m.in. następującą tematykę: historyczna (6,9%), biograficzna (5,6%), podróżnicza (4,2%), klasyka literatury (2,8%), sportowa (2,8%), thriller (2,8%), inna (8,33%).

Wykres 3. Tematyka literatury preferowana przez gimnazjalistów

Źródło: oprac. własne, 10.06.2014.

Istotny element preferencji czytelniczych respondentów stanowią książki, autorzy, gatunki i tematyka, których nie lubią oni czytać. W tej grupie przodują teksty literackie będące lekturami szkolnymi (wymieniano tutaj m.in. następujące

tytuły: *Krzyżacy*, *Kamizelka*, *Ania z Zielonego Wzgórza*, *Antygona*, *Quo vadis*, *Pan Tadeusz*, poezja), które wskazało 24 respondentów (33,3%). Swoją decyzję uzasadniali faktem, że wspomniane teksty literackie są im narzucane do czytania, co odbiera przyjemność tej czynności. Poza tym oceniają je jako nudne i odbiegające od problemów znanej im rzeczywistości. Co ciekawe, na drugim miejscu sytuuje się literatura fantastyczna (wskazywana wcześniej przez dużą grupę jako ulubiona), której nie lubi 18,1% badanych. Głównym powodem takiej oceny jest przełamywanie realistycznej konwencji literackiej. 11,1% badanych gimnazjalistów nie lubi książek historycznych, co wynika z obecności archaizmów, braku zainteresowania przeszłością i stylem pisarskim (szczególnie nie przypada do gustu nastolatkom twórczość Henryka Sienkiewicza). Trzeba w tym miejscu podkreślić, że w sporej liczbie ankiet pytanie o utwory i autorów nielubianych nie pojawiła się żadna odpowiedź. Trudno to jednoznacznie zinterpretować. Brak wpisu może oznaczać, że nie ma takich książek i twórców, których respondent nie lubi. Z drugiej jednak strony puste pole odpowiedzi może wynikać z braku chęci podzielenia się własnymi refleksjami czy pragnienia jak najszybszego wypełnienia kwestionariusza.

Wnioski końcowe

Pozyskane w wyniku badań dane pozwalają stwierdzić, że krakowscy gimnazjaliści cechują się bardzo wysokim poziomem aktywności czytelniczej, który determinuje szkolny obowiązek czytania i własne zamiłowanie do lektury. Wynika ona przede wszystkim z chęci zaspokojenia własnych potrzeb ludycznych i poznawczych. Zainteresowania czytelnicze respondentów koncentrują się wokół literatury popularnej (fantastycznej, kryminalnej, przygodowej) i twórców zagranicznych. Polskie teksty literackie były wskazywane sporadycznie, co może sugerować brak wiedzy o krajowej ofercie wydawniczej dla młodzieży. W uzasadnieniach swoich wyborów młodzież zwraca uwagę na różne aspekty czytanych utworów, takie jak chociażby: fabuła, problematyka, styl czy indywidualne potrzeby. Wśród książek, których krakowscy nastolatki nie lubią czytać, dominują lektury szkolne, a w tej grupie najczęściej wskazuje się literaturę historyczną. Trzeba tutaj jeszcze zauważyć, że w pozyskanych danych nie zaobserwowano żadnych zależności pomiędzy wykształceniem ojca, matki, dochodem rodzinnym i ilością wolnego czasu a preferencjami czytelniczymi respondentów.

Wysoki poziom aktywności czytelniczej świadczy o tym, że czytanie książek nie jest zagrożone przez inne formy spędzania czasu. Problem stanowi jednak to, co czytają respondenci. Ich zainteresowania lekturowe ograniczają się do prostej w odbiorze literatury popularnej, tłumaczonej głównie z języka angielskiego. Zupełnie pomijana jest polska literatura zarówno ta z obiegu wysokoartystycznego, jak i popularnego. W związku z tym wskazane wydaje się promowanie wśród młodzieży w szczególności tego obszaru literackiego.

Załącznik. Kwestionariusz ankiety dotyczący preferencji czytelniczych krakowskich gimnazjalistów

Drogi uczniu!

Przed Tobą znajduje się ankieta poświęcona Twoim zainteresowaniom lekturowym. Jej wypełnienie zajmie Ci ok. 20 minut. Przeczytaj uważnie wszystkie pytania i udziel na nie odpowiedzi. Największą wartość mają Twoje własne odpowiedzi i refleksje na poruszany temat.

1. Spośród wymienionych zajęć wskaż te, którymi chętnie zajmujesz się w wolnym czasie. Możesz też dopisać własne propozycje.

- ☐ sport
- ☐ oglądanie telewizji
- ☐ słuchanie muzyki
- ☐ czytanie książek
- ☐ korzystanie z komputera
- ☐ spotkania ze znajomymi
- ☐

2. Ile książek czytasz w ciągu roku? Podkreśl wybraną odpowiedź

- ☐ nie czytam książek
- ☐ 1 książkę
- ☐ 2-5 książek
- ☐ 6-12 książek
- ☐ powyżej 13 książek

3. Dlaczego czytasz książki?

- ☐ pozwalają na zdobycie nowej wiedzy
- ☐ stanowią rozrywkę
- ☐ pomagają zrozumieć osobiste problemy
- ☐ czytanie jest szkolnym obowiązkiem
- ☐

4. Podaj tytuły i autorów trzech ostatnio przeczytanych książek

- ☐
- ☐
- ☐

5. Wymień tytuły swoich ulubionych książek (maksymalnie 6) i uzasadnij swój wybór

Tytuł książki	Uzasadnienie wyboru

6. Podaj nazwiska swoich ulubionych autorów (maksymalnie 4)

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

7. Jaka tematyka literatury najbardziej Cię interesuje? Dlaczego?

- ☐
- ☐
- ☐

8. Jakich książek i autorów nie lubisz czytać? Dlaczego?

Tytuł / Autor / Gatunek	Uzasadnienie

Metryczka

Wiek:

Płeć: kobieta / mężczyzna

Miejsce zamieszkania: miasto / wieś

Wykształcenie ojca: podstawowe / zawodowe / średnie / wyższe

Wykształcenie matki: podstawowe / zawodowe / średnie / wyższe

Dochód rodziny: niski / średni / wysoki

Średnia ilość czasu wolnego każdego dnia: godzin(y)

Bibliografia

- Gajownik S. (2008), *O wyborach czytelniczych gimnazjalistów*, „Guliwer”, nr 1, s. 113-119
- Has-Tokarz A. (2006), *Czytelnictwo współczesnych nastolatków (opinie, obserwacje, badania)* [w:]: Myrdzik B., Latoch-Zielińska M. (red.), *Kultura popularna w szkole. Pobłażliwe przyzwolenie czy autentyczny dialog*, Lublin, Wydaw. UMCS, s. 169-180
- Kostecki J. (2011), *Czytelnictwo jako przedmiot refleksji naukowej* [w:]: Żbikowska-Migoń A. (red.), *Czytanie, czytelnictwo, czytelnik*, Wrocław, Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 11-23
- Skonieczna T. (2007), *Co czytają uczniowie gimnazjum?*, „Poradnik Bibliotekarza”, nr 6, s. 12-16
- Tylicka B., Leszczyński G. (2002), *Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej*, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, ISBN 83-04-04606-7
- Zasacka Z. (2007), *Nastoletni czytelnicy*, „Biblioteka w Szkole”, nr 6, s. 1-3
- Zasacka Z. (2010), *Doświadczenia czytelnicze gimnazjalistów*, „Poradnik Bibliotekarza”, nr 1, s. 3-7
- Zasacka Z. (2011a), *Czytelnictwo młodzieży*, „Bibliotekarz”, nr 1, s. 13-20
- Zasacka Z. (2011b), *Nastoletni czytelnicy – wspólnota symboliczna i społeczne dystanse* [w:]: Żbikowska-Migoń A. (red.), *Czytanie, czytelnictwo, czytelnik*, Wrocław, Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 160-174

Abstrakt

Celem autora artykułu jest scharakteryzowanie preferencji czytelniczych krakowskich nastolatków. Pracę otwiera przywołanie najważniejszych tendencji współczesnego czytelnictwa młodzieży (m.in. korzystanie z publikacji elektronicznych, preferowanie innych form spędzania wolnego czasu, moda na nieczytanie itp.). Następnie przedstawiono metodologię badań przeprowadzonych wśród wybranych krakowskich nastolatków. Całość zamykają refleksje na temat aktualnych tendencji w czytelnictwie nastolatków.

Abstract

The aim of the article is to characterize the reading preferences of Cracow teenagers. The work opens with the recall of key trends of contemporary youth readership (eg. use of electronic publications, preferring other forms of leisure, fashion not-to-read, etc.). Then the methodology of the survey conducted among selected Cracow teenagers is described. Reflections on current trends in readership teens can be found at the last part of the text.